

Zaak C-185/07

Allianz SpA, voorheen Riunione Adriatica di Sicurtà SpA
en
Generali Assicurazioni Generali SpA
tegen
West Tankers Inc.

(verzoek van het House of Lords
om een prejudiciële beslissing)

„Erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken — Verordening (EG) nr. 44/2001 — Werkingssfeer — Bevoegdheid van gerecht van lidstaat om gerechtelijk bevel uit te vaardigen waarbij partij wordt verboden om procedure in te leiden of voort te zetten voor rechterlijke instantie van andere lidstaat, op grond dat deze procedure in strijd zou zijn met arbitragebeding — Verdrag van New York”

Conclusie van advocaat-generaal J. Kokott van 4 september 2008. I - 666
Arrest van het Hof (Grote kamer) van 10 februari 2009 I - 686

Samenvatting van het arrest

Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken — Rechterlijke bevoegdheid en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken — Verordening nr. 44/2001 — Werkingssfeer
(Verordening nr. 44/2001 van de Raad, art. 1, lid 2, sub d, en 5, punt 3)

Het is onverenigbaar met verordening nr. 44/2001 van de Raad betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, dat een gerecht van een lidstaat een gerechtelijk bevel uitvaardigt teneinde een persoon te verbieden een procedure voor de gerechten van een andere lidstaat in te leiden of voort te zetten, op grond dat een dergelijke procedure in strijd zou zijn met een arbitragebeding.

Het feit dat een gerecht van een lidstaat dat normaal gesproken overeenkomstig artikel 5, punt 3, van verordening nr. 44/2001 bevoegd is een geschil te beslechten, middels een „anti-suit injunction” wordt belet om zich overeenkomstig artikel 1, lid 2, sub d, van deze verordening uit te spreken over de toepasselijkheid daarvan op het bij dit gerecht aanhangige geding, komt bijgevolg noodzakelijkerwijs erop neer dat dit gerecht de bevoegdheid wordt ontnomen om krachtens voornoemde verordening over zijn eigen rechtsmacht te beslissen.

Wanneer een procedure op grond van het voorwerp van het geding, dat wil zeggen op grond van de aard van de door een procedure te bewaren rechten, zoals een vordering tot schadevergoeding, binnen de werkingssfeer van verordening nr. 44/2001 valt, valt een prealabele vraag naar de toepasselijkheid van een arbitragebeding en met name naar de geldigheid ervan, immers eveneens binnen de werkingssfeer van deze verordening.

Hieruit volgt allereerst dat een „anti-suit injunction” niet het algemene beginsel eerbiedigt, volgens hetwelk elk aangezocht gerecht krachtens de op hem toepasselijke regels zelf bepaalt of het bevoegd is om uitspraak te doen op het aan hem voorgelegde geding. In dit verband zij eraan herinnerd dat verordening nr. 44/2001, buiten enkele beperkte uitzonderingen, niet toestaat dat de bevoegdheid van een gerecht van een lidstaat door een gerecht van een andere lidstaat wordt getoetst.

Hieruit volgt dat een exceptie van onbevoegdheid ontleend aan het bestaan van een arbitragebeding, met inbegrip van de vraag naar de geldigheid hiervan, binnen de werkingssfeer van voornoemde verordening nr. 44/2001 valt, en dat het gerecht derhalve krachtens de artikelen 1, lid 2, sub d, en 5, punt 3, van deze verordening bij uitsluiting bevoegd is zich uit te spreken over deze exceptie en over zijn eigen bevoegdheid.

Doordat een dergelijke „anti-suit injunction” het gerecht van een andere lidstaat belemmert in de uitoefening van de bevoegdheden die verordening nr. 44/2001 hem toekent, te weten de bevoegdheid om, op basis van de regels die de materiële werkingssfeer van deze verordening definiëren, waaronder artikel 1, lid 2, sub d, ervan, te beslissen of die verordening van toepassing is, druipt zij vervolgens

ook in tegen het vertrouwen van de verdragsluitende staten in elkaars rechtssystemen en rechterlijke instanties, waarop het stelsel van bevoegdheden van verordening nr. 44/2001 berust.

Ten slotte zou, indien het nationale gerecht middels een „anti-suit injunction” zou worden belemmerd zelf de prealabele vraag naar de geldigheid of de toepasselijkheid van een arbitragebeding te onderzoeken, een partij zich reeds met een beroep op dit beding kunnen onttrekken aan de procedure, en zou de verzoeker die meent dat dit beding vervallen is, niet van kracht is of niet kan worden toegepast, zich aldus de toegang ontzegd zien tot het gerecht van de staat waar hij overeenkomstig artikel 5, punt 3, van verordening nr. 44/2001 zijn procedure aanhangig heeft gemaakt, waardoor hem een

vorm van rechterlijke bescherming waarop hij recht heeft, wordt ontnomen.

Deze vaststelling vindt steun in artikel II, lid 3, van het Verdrag over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechtelijke uitspraken, ondertekend te New York op 10 juni 1958, volgens hetwelk partijen door de rechter van een verdragsluitende staat bij wie een geding aanhangig wordt gemaakt over een onderwerp waarover partijen een arbitrageovereenkomst hebben aangegaan, op verzoek van één hunner naar arbitrage worden verwezen, tenzij die rechter constateert, dat genoemde overeenkomst vervallen is, niet van kracht is of niet kan worden toegepast.

(cf. punten 26-31, 33-34 en dictum)